

שמירת הלשון

איסור לשון הרע על תלמידי חכמים ועמי ארצות

- חפץ חיים ח, ד

הרב חיים סבתו

חפץ חיים כלל ח, סעיף ד

חלק ראשון: הלכות איסורי לשון הרע, כלל ח, ד'

ידע, דאסור ספור לשון הרע הוא אפלו על עם הארץ, כי גם הוא בכלל עם ה' וצבאותיו, שהוציאם ממצרים וכל שכן אם הוא תלמיד חכם, בנדאי המספר לשון הרע עליו עונן גדול הרבה יותר, ואמרו חז"ל: כל המספר אחר מסתו של תלמיד חכם נופל בגיהנום, שנאמר וכו', וכמה פעמים נכנס על ידי זה בכלל מבזה תלמיד חכם, וידוע גדל ענישו של המבזה תלמיד חכם, כדאימת בחלק (דף צ"ט) (ונפסק כן ביו"ד דעה בסימן רמ"ג סעיף ו, שהוא בכלל (במדבר ט"ו ל"א): "כי דבר ה' בזה וכו' הכרת תכרת הנפש ההיא"), אך היצר הרע מסית לאדם, דלא שגה כלל דין מבזה תלמיד חכם, רק בזמן הגמרא, שהיו חכמים ביותר, אבל לא על אלו שבזמננו, והוא טעות גמורה, דכל תלמיד חכם הוא לפי הדור, ואפלו בזמננו, אם הוא רק ראוי להורות ויגע בתורה נקרא תלמיד חכם, והמבזה אותו, אפלו בדברים בעלמא (סתם), ואפלו שלא בפניו, עון פלילי הוא, וחיב נדוי על זה, כדאימת ביו"ד דעה בסימן רמ"ג סעיף ז' ובסימן של"ד בש"ה סימן קטן ס"ח, וכל שכן אם התלמיד חכם הזה הוא מורה הוראה בעיר, דבנדאי אסור המבזהו הוא חמור הרבה יותר, דמלבד שהוא מכרח להחזיק אותו לחכם ולנהג בו כבוד, אחרי שהוא סומך על הוראותיו, עוד בספורו עליו דברי גנות הוא מונע את הרבים מעבודת ה', כי על ידי זה אמור יאמרו שאר העם: מה גלה ונדרש מאתו עניני הדיני תורה שבינינו, אחרי שלא יוכל לתור בינינו? ומתור זה כל אחד בונה במה לעצמו, (ועוד כמה קלקולים, יאריך זכרם, ה' ישמרו).

דבר דומה ניתן לראות בהלכות רכילות:

חלק שני: הלכות איסורי רכילות, כלל ז, ב'

ידע דאסור רכילות הוא אפלו על עם הארץ, כי גם הוא בכלל עמיה. ואף שהוא רואה בברור, שעם הארץ זה גנה לאחד שלא בפניו על חנם, והדין הוא עם אותו פלוני, אף על פי כן הלא בררנו לעיל בכלל א', דאסור רכילות הוא אפלו על אמת. וכל שכן לספור רכילות על תלמיד חכם, העון יותר גדול ויותר עצום מפני כמה טעמים:

דף מקורות